

Ach, Hoorn is niet meer wat Hoorn eenmaal was

Minke Walda, Kwartaalblad Oud Hoorn 2018 nr 3, pag. 126-131

Noten

1. Klaas van Voorst, 1814. Geciteerd in Leenders 2012, p. 325 (zie noot 8).
2. Henry Havard, *Pittoreske reis langs de dode steden van de Zuiderzee*, bezorgd en vertaald door Lex Wapenaar, Amsterdam 2012, p. 47.
3. Zie onder meer: R.J. Rutte, 'Groei en krimp in de Hollandse stad. Stadsuitbreidingen, stedenbouw en ontstedelijking in Holland van de veertiende tot de negentiende eeuw', *OverHolland. Architectonsiche studies voor de Hollandse stad* 3 (2006) 3, pp. 27-55 en P. Brusse en W.M. Mijnhardt, *Towards a new template for Dutch history. De-urbanization and the balance between city and countryside*, Zwolle/Utrecht 2011.
4. H.W. Saaltink, *Hoorn in kaart: vier eeuwen Hoornse stadsplattegronden*, Hoorn 1981, p. 17.
5. Saaltink 1980, p. 106.
6. Westfries Archief (WFA) 0120 Oud archief stad Enkhuizen 1353-1815, inv.nr. 1365-50. Ingekomen brieven. Brief met inliggende memorie van de gemeentebesturen alsmede van de Gecommitteerden van Alkmaar, Hoorn, Enkhuizen, Edam, Monnikendam, Medemblik en Purmerend aan Schimmelpenninck over de sinds 1795 'neerhellende welvaart', 7 maart 1805.
7. Het begrip 'slooperij-storm' is afkomstig uit het *Tweede vervolg van de historie van Enkhuizen (...)* van D. Brouwer (1938), p. 170.
8. R.J. de Vries, *Enkhuizen 1650-1850. Bloei en achteruitgang van een Zuiderzeestad*, Amsterdam 1987, p. 84 en 86.
9. Zie: J.M.M. Leenders, *Hij komt van Hoorn. Hoorn tussen 1795 en 1914, een geschiedenis in 64 verhalen*, Hoorn 2012, pp. 319-330.
10. Regionaal Archief Alkmaar (RAA), 0001 Archief van de gemeente Alkmaar 1325-1815, inv.nr. 2894. 'Generale lyste van het getal der huysen en gebouwen, in de steden van Zuyd en Noord-Holland. Abbing noemt voor Hoorn in 1732 een iets hoger getal, namelijk 2.817 huizen. De huizen aantallen van Alkmaar, Enkhuizen, Edam, Monnikendam, Medemblik en Purmerend uit Abbing komen wel overeen met de getallen in de lijst uit het RAA.
11. In Alkmaar daalde het aantal huizen tussen 1632 en 1732 van 2.795 naar 2.581 huizen, een afname van 8%. In Enkhuizen werden in 1732 2.605 huizen opgenomen in het register, een daling van 1.290 huizen ten opzichte van 1632. RAA 0001, inv.nr. 2894.
12. WFA 0348 Oud archief stad Hoorn 1356-1815, inv.nr. 61 Tiende Keurboek 1670-1710, 24 juni 1684.
13. C.A. Abbing, *Geschiedenis der stad Hoorn, hoofdstad van West-Vriesland, gedurende het grootste gedeelte der XVII en XVIII eeuw, of Vervolg op Velius Chronyk, beginnende met het jaar 1630, voortgezet tot op het jaar 1773* (2 dln), Hoorn 1841-1842, p. 246.
14. Abbing 1841-1842, 'Bijlagen', p. 193.
15. Abbing 1841-1842, pp. 186-187.
16. H. Kroon en F. Kapteijn, *Nieuwe kroniek van Hoorn: geschiedenis van Westfrieslands hoofdstad, van haar ontstaan tot op onze dagen, naar officiële bronnen bewerkt*, Hoorn 1891, p. 158.
17. Kroon en Kapteijn 1891, p. 168.
18. WFA 0348, inv.nr. 1351 Kohier der verponding over de Stad Hoorn en banne van dien, tussen 1806 en 1810.
19. WFA 0348, inv.nr. 2502c Ingekomen brieven 1808-1813.

20. WFA 0348, inv.nr. 397a Register van resoluties van het Comité over de stadswerken en gebouwen 1800-1801, 25 juli 1800 en 10 oktober 1800.
21. Zie ook: M. Walda, 'De kroon van het hoofd geslagen'. Enkhuizen als krimpende stad in de lange achttiende eeuw (1680-1840)', *Steevast. Jaaruitgave van de Vereniging Oud Enkhuizen* 2017, pp. 11-12.
22. WFA 0348, inv.nr. 2502a Ingekomen brieven 1801-1803, 10 april 1803.
23. WFA 0348, inv.nr. 2502a Ingekomen brieven 1801-1803, 1 maart 1803.
24. WFA 0348, inv.nr. 64 Dertiende Keurboek 1801-1808, 25 maart 1806. zie ook Leenders 2012, p. 321.
25. WFA 0120, inv.nr. 1365-50 (zie noot 6).
26. G. Medema, 'In zo goede order als in eenige stad in Holland'. *Het stedelijk bouwbedrijf in Holland in de achttiende eeuw* [dissertatie Universiteit Utrecht], Utrecht 2008, pp. 17-19.
27. WFA 0120, inv.nr. 1365-50 (zie noot 6).
28. Zie WFA 0120, inv.nr. 242b Keuren en ordonnantiën. De conceptkeur op afbraak is ongedateerd, maar opgenomen in het keurboek tussen twee keuren gedateerd op 21 april en 9 mei 1806. Door de toevoeging 'concept-keur' en het ontbreken van een datum is het onduidelijk of die keur ook daadwerkelijk is vastgesteld.
29. Kroon en Kapteijn 1881, p. 170.
30. J. van der Lee, "Tot verfraaying der stad'. Plantsoenaanleg in Hoorn in de 19^e eeuw', *Open Monumentendag Hoorn. Groen van toen. Zaterdag 8 september 2012*, pp. 24-26.

Bronnen

- Saaltink 1980 = H.W. Saaltink, Hoorn in kaart: vier eeuwen Hoornse stadsplattegronden, Hoorn 1981.
- De Vries 1987 = R.J. de Vries, Enkhuizen 1650-1850. Bloei en achteruitgang van een Zuiderzeestad, Amsterdam 1987, p. 84 en 86.
- Abbing 1841-1842= C.A. Abbing, Geschiedenis der stad Hoorn, hoofdstad van West-Vriesland, gedurende het grootste gedeelte der XVII en XVIII eeuw, of Vervolg op Velius Chronyk, beginnende met het jaar 1630, voortgezet tot op het jaar 1773 (2 dln), Hoorn 1841-1842.
- Kroon en Kapteijn 1891 = H. Kroon en F. Kapteijn, Nieuwe kroniek van Hoorn: geschiedenis van Westfrieslands hoofdstad, van haar ontstaan tot op onze dagen, naar officiële bronnen bewerkt, Hoorn 1891.
- Van der Lee 2012 = J. van der Lee, "Tot verfraaying der stad'. Plantsoenaanleg in Hoorn in de 19e eeuw', *Open Monumentendag Hoorn. Groen van toen. Zaterdag 8 september 2012*, pp. 24-26.